

НАУЧНИ СКУП "СТОДВАДЕСЕТ ГОДИНА ОД ОСЛОБОЂЕЊА ПОДГОРИЦЕ"

Историјски институт Црне Горе, Подгорица,
2-3. децембар 1999.

Цјеловитије проучавање прошлости Подгорице, ма колико изгледало изненађујуће, није побуђивало већу знатижељу наше историографије и њој сродних научних дисциплина. Обликовање адекватног теоријско-методолошког приступа за ову тематику и нарочито опсеђаност наше историографије проблемима "кратког трајања", условили су скроман фонд знања о прошлости највећег црногорског града. Стога се већ на почетку морамо афирмативно одредити према научној цјелисходности насловљеног скупа који је организовао Историјски институт Црне Горе. Овај скуп је одржан 2. и 3. децембра 1999. године у Подгорици.

Мада је број учесника био мањи од очекиваног, на скупу су поднесена 32 од 43 пријављена реферата. То није битније утицало на тематску разуђеност, широк временски оквир и интердисциплинарни карактер третиране проблематике. Уважавајући наведене чињенице, организатор је, на основу хронолошко-проблемског критеријума, разврстао реферате распоредивши их у четири сједнице овог научног засиједања.

Поједини аспекти из историје Подгорице, од XV вијека до њеног коначног ослобођења од турске власти 1879. године, предочени су на првој сједници, у излагањима сљедећих аутора: Богумил Храбак, *Пословни људи из Подгорице и Зеише у Дубровнику и Кошору у XV и XVI вијеку*; Јасмина Ђорђевић, *Попис Подгорице из 1588/89 године*; Живко Андријашевић, *Црна Гора и Подгорица њедесетих и шездесетих година XIX вијека*; Славко Вукчевић, *Војне операције у црногорско-ијурском рајћу (1876-1878) у рејону Подгорице*; Бојка Ђукановић, *Подгорица - слике из прошлости*; Саша Кнежевић, *Енглези и Подгорица у XIX вијеку*.

Пажња истраживача на другој сједници била је усмјерена на историјске сегменте у периоду 1879-1948, а своје научне резултате презентирали су: Ђорђе Борозан, *Подгорица и њена околина у уговорима о разграничењу Црне Горе и Турске 1878-1912*, Бранислав Ковачевић, *Авиони наад Подгорицом у Првом свјетском рајћу*, Драгиша Ђоковић, *Банкарско-акционарска друштва у Подгорици у XX вијеку*; Бранислав

Маровић, *Трговачко-индустријска и занатска комора у Подгорици 1928-1941*; Радоје Пајовић, *Подгорица 1941. године у италијанским изворима*; Звездан Фолић, *Архијерејско намјесништво у Подгорици (Титоград) 1945-1948.*

Након доминантних историјских тема, следећи дан рада научног скупа протекао је у реферисању интересантних проблема из домена антропологије, демографије, социологије, социјалне, културне и економске историје. Ово широко поље интересовања, третирају: Божица Ивановић, *Антрополошке особине праисторијског становништва на простору Подгорице*; Бранислав Борозан, *Цркве Дукљанске епископије архиепископије*; Драгица Ђурашевић - Миљић, *Подгорица са околином као могуће сједиште прве Захексе епископије*, Војислав Д. Никчевић, *Последњи дукљански архиепископ и Јован Владимир*, Божидар Шекуларац, *Црква Св. Ђорђа у Подгорици*; Радослав Ротковић, *Гдје је рођен Стеван Њемања и да ли је постојао Њемањин град*; Чедомир Лучић, *Значај њених праваца данашњег зейско-бјеловиличког рејона кроз историју*; Здравко Ивановић, *Урбано-историјске промјене у развоју Подгорице*; Бранислав Пешић, *Здравствена служба Подгорици 1879-1941*; Маријан Миљић, *"Јусовача"-Казнени заповор у Подгорици*; Јован Чађеновић, *Задужбина Хаџи Бождана Чађеновића*, Божо Вуковић, *Освета и одмазда убиства Јуса Крнића*; Срђан Вукадиновић, *Демографски чиниоци као елементи квалитета живота у Подгорици између два рата*, Бранко Бањевић, *Укључење Црне Горе у ренесансне покове - Божидар Вуковић (и црногорски штампари)*. Мирко Ђурановић, *Школство у Подгорици у другој половини XIX и на почетку XX вијека*; Душан Мартиновић, *Оснивање и развој Подгоричке чипаонице 1881-1916*; Душан Ичевић, *Културни идентитет Подгорице (1878-1914)*; Хусеин Тузовић, *Друштвено-сиротински живот у Подгорици између два свјетска рата*; Ана Калуђеровић, *Прилог за библиографију Подгорице са околином до 1941. године.*

Иако то није непосредан задатак овога осврта, напомињемо да многа саопштења дају инструктивни путоказ за подробније бављење одређеним временом и значајним а запостављеним проблемима у другој и бурној прошлости Подгорице. Треба рећи да је један мањи број аутора скренуо пажњу учесника амбициозним насловима својих реферата, који услед приличног недостатка извора нијесу прекорачили досегнуте сазнајне границе. Ипак, већина аутора је савјесним радом успјела да неким општим питањима удахне новије нагласке и да да свјежија тумачења. То је још један ваљани разлог који оправдава сврховитост планираног Зборника радова с представљеног научног скупа о Подгорици.

Мр Звездан ФОЛИЋ